

en van dien aard niet laten affchrikken! zij hangen af van omftandigheden , die, gelijk wij hoopen, eenmaal veranderd en verbeterd zullen worden. Mogt het Zijne Keizerlijke en Koninklijke Majesteit, dien grooten Voorftander van Wetenschappen, Letteren en Kunften, behagen, wanneer de orde, welke zijne wijsheid in de organisatie dezer Departementen volgt, zal medebrengeu, dat het geen het Hollandsch Inftitoot betreft bij de hand genomen wordt, eenen gunftigen blik op hetzelfde Inftitoot te laten vallen, dan zullen wij ook wel van een behoorlijk litaal voorzien worden.

Er zijn andere wederwaardigheden, dan deze, die het Inftitoot getroffen hebben: wezenlijke rampen, die door geen aardfche magt, maar alleen door den tijd, kunnen worden herfteld: het verlies, namelijk, dat het Inftitoot door het overlijden van drie uitmuntende Leden, de Heeren DE BOSCH, ZENEË en VAN BEECK CALKOEN heeft ondergaan.

Het is genoeg, den naam van JERONIMO DE BOSCH uittespreken, om bij allen, die in het vak der Letterkunde niet geheel en al vreemdelingen zijn, de dienften te herinneren, welke die beroemde Man aan de geleerde wereld be- wezen heeft, en het denkbeeld van een volmaakten Letterkundigen, van een' uit- muntenden Latijnschen Dichter optewekken.

Door zijne Ouders tot het beoefenen van de Artfenij-Mengkunde beftemd, werd DE BOSCH ter Latijnsche Schole bezorgd. Daar raakte hij met eenige be- kwame jongelingen in kennis, welke, zijnen aanleg voor de geleerde Talen bespeurende, de eerste oorzaak werden, dat hij zich meer bepaaldelijk tot de- zelve begaf, dan zijne beftemming veelligt fcheen mede te brengen. De groote vorderingen, die hij maakte, zetteden zijne drift voor Studie en Geleerdheid al langer zoo meerder aan; welke dan ook zoodanig toenam, dat hij zich zelven niet langer gefchikt oordeelde voor het bedrijf, waartoe hij was verordend gewor- den, en het welk hij reeds begonnen had met de daad uitte oefenen: hij zeide hetzelfde geheel en al vaarwel, en befteedde aan de Studie der oude Letterkunde al den tijd, welken hem de bezigheden van het ambt, hem intusfchen door Heeren Burgemeesteren opgedragen, overlieten.

Hij begon, met zich bekend te maken door de uitgave der Dichtftukken van den jeugdigen, doch helaas! te vroeg gestorven Dichter HOORT. Niet lang daarna begon hij door zijne eigene Latijnsche Dichtftukken al langer hoe meer roem te verwerven. Deze, hoe menigvuldig ook met den tijd geworden, hoe verscheiden in aard, in onderwerp, in uitgebreidheid, werden telkens met nieuwe

toejuiching ontvangen, en deden den Schrijver eenen voornamen rang onder de eerste Latijnsche Dichters bekleeden.

Grondig was zijne Geleerdheid in de Grieksche en Latijnsche Talen; groot zijne belesenheid in alle de Werken der Grieksche en Latijnsche Schrijvers; aanzienlijk zijne wetenschappelijke kennis van alles, wat tot den geheelen omvang van de oude Letterkunde en Geschiedenisfen behoort; ongemeen juist zijn critisch oordeel; gelukkig en overheerlijk het schrander gebruik, dat hij van zijne verkregene kundigheden gemaakt heeft. Zijne bedrevenheid in de Wijsbegeerte der Ouden bleek zonneklaar uit zijne door het Teylers Genootschap bekroonde Verhandeling, over de *gevoelens der oude Wijzgeren wegens den staat der zielen na dit leven*. Hoe deze uitmuntende Dichter de Theorie der Dichtkunde had bestudeerd, en hoe volmaakt wel hij den invloed der Poëzij wist te waarderen, werd algemeen bekend, toen hetzelfde Genootschap s' Mans beide verhandelingen, de eene over *de regelen der Dichtkunde*, de andere over *deszelfs invloed, voornamelijk in vroegere eeuwen, op de beschaving van het menschelijk verstand*, had uitgegeven, na ze het eeregoud te hebben waardig geoordeeld. Van zijne kunde in de Geschiedenis, en van de wijze, om dezelve op belangrijke onderwerpen toetepasfen, getuigt volledig zijn insgelijks bekroond geschrift, over den *staat der Christenheid, voor al in de Oosterfche Kerk, bij de opkomst van Mohammed*.

Dat een Letterkundige en Dichter, gelijk DE BOSCH, eene bijzondere Studie van HOMERUS gemaakt hebbe, en dien goddelijken Schrijver eene bijzondere achtung toedroeg, zal niemand bevreemden. Hij zag deszelfs werken aan als eene onuitputbare bron van schoonheden van allen aard, van wijsheid, van geleerdheid. Hij raadde allen, die zich grondige kundigheden wilden verschaffen, de herhaalde en bestendige lezing van HOMERUS aan. Hij, aan wien de Griekfche Taal volkomen eigen was, die eene zonderlinge fijnheid van gevoel voor Dichterlijke schoonheden bezat, die alle dezelve bestendig in HOMERUS voor oogen had, kon nimmer over HOMERUS spreken, dan met eene ware geestverrukking, die fommigen wel eens voor overdreven aanzagen. Maar hoe dikwerf zal DE BOSCH, ter faving van zijn gevoel en over het bestendig bestuderen van HOMERUS, niet bij zich zelve op dien uitmuntenden Dichter de zoo verhevene inroeping van LUCRETIVS hebben toegepast:

Tu

*Tu pater et rerum inventor: tu patria nobis
Suppeditas praecepta, tuisque ex, inclyte, chartis,
Floriferis ut apes in saltibus omnia libant,
Omnia nos itidem depascimur aurea dicta,
Aurea, perpetua semper dignissima vita!*

Geen wonder dan, zoo de zakelijke inhoud van de ILIAS, welken DE BOSCH aan het Teylers Genootschap met ophelderings heeft aangeboden, den eereprijs behaalde.

Het scheen DE BOSCH's lot te zijn, of liever het was een gevolg van zijne grondige geleerdheid, dat hij nimmer in 't strijdperk trad zonder te overwinnen, en daarenboven door den strengsten van alle de beoordeelen, het publiek namelijk, der overwinning waardig gekeurd te worden. Zijne verhandeling over de *vereischten eener Lofrede*, door de Maatschappij der Nederlandfche Letterkunde te Leyden bekroond, strekt wederom ten bewijze.

Ware het mogelijk geweest, dat de roem van DE BOSCH, reeds zoo lang en zoo gunstig in de geleerde wereld bekend, nog toenam, zoude zulks gefchied zijn door de uitgave van de *Anthologia Graeca*, waaraan hij de laatste jaren van zijn leven besteedde. Men zoude, met reden, betreuren, dat het Vierde Deel, 's mans critifche aanmerkingen bevattende, niet geheel door hem is voltooid geworden, ware het niet, dat men zich vleit, hetzelfde ten einde te zien brengen door eenen nog jeugdigen Geleerden, die in kunde, belesenheid, en fijnheid van genie voor de oudsten en beroemdsten niet behoefte te wijken.

Wegens den gewigtigen en fchoonen arbeid van DE BOSCH, over den brief van *Horatius* aan de *Pisonen*, heeft de Secretaris van de Derde Klasse de Vergadering, in het voorgaande jaar, in het breede onderhouden, en zal ook nog fraks Uwe aandacht op nieuw op dezelve vestigen.

Heeft nu DE BOSCH de geleerde wereld onnoemelijk vele diensten door zijne geleerdheid en zijne fchriften bewezen, hij is bovendien door andere verrigtingen aan dezelve niet minder nuttig geweest. Ik bedoel de zorgen, die hij ten allen tijde genomen heeft, om jonge lieden, in welke hij begeerte tot geleerdheid ontwaarde, aantezetten, te leiden, en door raad en daad in alle opzigten, ter bevordering hunner Studiën, behulpzaam te zijn; het zij die jonge

B 2

lic-

lieden tot hem in eenige betrekking van vermaagschap stonden, het zij zij hem geheel vreemd waren, en geen andere voorpraak hadden dan hunnen ijver. Groot is derzelve getal geweest; aanzienlijk zelf is het getal der zulken onder hen, die in de geleerde wereld bekend geworden zijn, en waar op ons land roem draagt. Verlostigt zich thans mijn oog met het aanschouwen der genen, die in deze Vergadering aanwezig zijn; verheugt zich mijne ziel over hen, die tot dit Instituut behooren; mijn hart wordt bekneld door de herinnering, dat NIEUWLAND, die ook een der Kweekelingen van DE BOSCH geweest is, te vroeg werd weggerukt, om immer in deze Vergadering door zijnen al omvattenden geest te kunnen uitmunten.

DE BOSCH heeft dan het geluk genoten, zijne verdiensten alomme vereerd, zijne werken met toejuiching ontvangen, den arbeid, door hem tot het aankweken van jonge lieden te koste gelegd, met bestendige erkentenis, eerbied, hoogachting en liefde bekroond, en de gulheid van zijnen omgang door eene talrijke rei van vrienden gewaardeerd te zien. Hij stierf in den ouderdom van een-en-zeventig jaren, met die kalmte, welke een rein gemoed, en de bewustheid van wel gedaan te hebben, verschaffen; met die gegronde hoop op eene zalige afwisseling, welke den waren Christen toekomt. Zijn naam, zijn roem, zijn lof zullen altijd blijven, en de Maatschappij van Gottingen heeft hem, bij het toezenden van een diploma van Lidmaatschap, doch helaas eerst na zijnen dood aangekomen! te regt getiteld „den eersten gunsteling en vereerder der „Latijnsche Zanggodinnen, even zoo beroemd om de zuiverheid en braafheid „van zijn hart, als om zijne verdiensten ten aanzien der Schoone Letteren.”

Dit overgroot verlies van DE BOSCH was voorafgegaan door twee andere, niet geringere, verliezen, welke beiden de Eerste Klasse getroffen hebben.

HENRICUS ZENEÆ, in Vriesland geboren, werd door zijnen Vader tot het beroep van Bedienaar des Heiligen Woords in de Gemeente der Hervormden bestemd, en dien ten gevolge naar de Hooge Schole te Franeker gezonden. De lesfen van zijne beroemde leermeesters, de Hoogleeraren NICOLAAS YPEY en ANTHONI BRUGMANS, hadden zijn verborgen genie voor Mathematische en Physische Wetenschappen reeds ontwikkeld, en aan hem zelven kenbaar doen worden, toen verscheidene omftandigheden en zijn ommeegang met den uitmuntenden Kunstenaar en Teleskoopmaker JAN VAN DER BELD zijne oorspronkelijke bestemmingdeden veranderen en te weeg bragten, dat hij zich enkel en alleen op die wetenschappen toelagde, tot wier beoefening en uitbreiding zijn genie

maatschap vergunden. Ons geëerd Medelid, de Heer TE WATER, vermeldde zijnen lof in de algemeene Vergadering der Nederland-sche Letterkunde te *Leiden*, op den 4^{den} Julij 1810, waarvan hij vijf jaar lang Lid was geweest, en zeide van hem: „het gemis van „eigene Schriften heeft hij vergoed door zijne voorbeeldige bereid- „vaardigheid, om, bij zijn langdurig verblijf in *Frankrijk*, en „ook in lateren tijd, aan zijne geleerde landgenooten de behulp- „zame hand te bieden, en hunne pogingen ter uitbreidinge der „wetenschappen allezins te begunstigen.” Ons waardig Medelid, de Heer VAN HALL, Voorzitter in de Derde Algemeene Vergadering van het Instituut, hield op JOHANNES BOSSCHA deze korte lofspraak: „schoon was de korte loopbaan zijns levens; maar in de kracht „zijner jaren uit dezelve en uit het midden onzer weggerukt, „zijn velen zijner letterkundige ondernemingen onvolbragt, en „vele uitzigten, daarop gevestigd, onvervuld gebleven. Ook „daarom klagen wij nog om het zoo vroeg verscheiden van de- „zen veelbelovenden en van den echten smaak der Ouden door- „drongen geleerden, die, als een ware wijze, aan den man van „genie deszelfs verwonderaars overlatende, in de vriendschap en „achting van de braafste en kundigste zijner tijdgenooten, om „de groote hoedanigheden van zijn hart en geest, zoo rijkelijk „deelen mogt.”

Een tweede slag trof in het volgende jaar 1811, op den 1sten Junij, door het affterven van den Heer JERONIMO DE BOSCH. De vermelding van dat verlies door den toenmaligen Voorzitter der Klasse, den Heer H. BOSSCHA, werd eene lofspraak tevens op den geleerden, wiens gemis nauwelijks door gansch *Europa* in-
ie-

iemand anders kon vergoed worden. De Heer VAN SWINDEN, Voorzitter in de Vierde Algemeene Vergadering, hield uitvoeriger lofreden over den man, wiens naam het genoeg was uit te spreken, om het denkbeeld van eenen volmaakten Letterkundigen en uitmuntenden Latijnschen Dichter op te wekken. Ons Medelid CRAS bragt het eerste openbare offer aan de nagedachtenis van zijnen vriend, door de uitgave van zijnen brief aan hem een jaar vroeger geschreven en in de opdracht dezer uitgave aan hunnen gemeenzamen vriend, den Heer D. HOOFT. Daarna heeft de Heer D. J. VAN LENNEP, in de eerste openbare Zitting der Klasse op den 13^{den} November 1817, een *elogium* over dezen voortreffelijken man uitgesproken, het welk de Klasse afzonderlijk heeft in het licht gegeven; nevens het Latijnsch Dichtstuk van den Heer H. BOSSCHA, hetwelk *de handhaving der eere van LAURENS KOSTER als uitvinder der drukkunst* ten onderwerp heeft, en, voor die zelfde openbare Zitting bestemd, doch, door tijdsgebrek, in dezelve niet is voorgedragen.

Het derde verlies was dat van den Heer THEODORUS VAN KOOTEN op den 1sten Februarij 1813. De Vergadering, waarin het eerst die droevige tijding kwam, werd in het vol gevoel van dezen slag versterkt door de opwekking van haar Lid den Heer VAN HALL aan Hollands Dichteren, om op het graf van dezen Latijnschen Zanger hunne tranen te plengen. Weinige maanden later zag de Klasse zich den overleden als vriend, als geleerden, als criticus en als dichter geheel naar waarheid door de vriendschap en geleerdheid zelve voorgesteld, in eene, zoo aan-
doenlijke als eenvoudige schoone, redevoering van haar Lid den
Heer